

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТР СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

(матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції)

27-28 лютого 2020 р.

ОДЕСА ОНЕУ 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТР СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

(матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції)

27-28 лютого 2020 р.

ОДЕСА ОНЕУ 2020

УДК 378.046(063)

Колектив авторів під керівництвом д.е.н., професора,
члена-кореспондента НАН України, ректора ОНЕУ **Звєрякова М. І.**

Відповідальні за випуск:

- Кублікова Т. Б.** – к.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи;
Танасюк І. М. – к.е.н., доцент, керівник Центру сучасних освітніх технологій;
Кіршо С. М. – к. філол. н., доцент, зав. кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки;
Морщакова Л. Р. – провідний фахівець Центру сучасних освітніх технологій

*Слободяник Ю. Б., Сиротенко Н. А.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
e-mail: yslobodyanik@ukr.net
e-mail: nsirotenko@ukr.net*

«ПЕРЕХРЕСНИЙ ВСТУП» НА НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Із 2014 року в Україні запроваджено «перехресний вступ» на навчання на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти, що полягає у наданні додаткових можливостей на вступ випускників ОКР «бакалавр» до закладів вищої освіти (ЗВО) за будь-яким напрямом підготовки (окрім медицини та правознавства), враховуючи неспоріднені спеціальності. З одного боку, «перехресний вступ», який є доволі розповсюдженим явищем у європейських країнах, розширює можливості здобувачів вищої освіти отримати знання в різних галузях знань, що, зокрема, надає певні переваги при працевлаштуванні. З іншого боку, дозвіл на «перехресний вступ» формує виклики перед закладами вищої освіти, що реалізують відповідні освітні програми навчання, студентами, які бажають отримати розширений перелік програмних результатів навчання за стислий час та з економією витрат, та роботодавцями.

Протягом 2018-2019 рр. відбулося затвердження стандартів вищої освіти для спеціальності 071 «Облік і оподаткування» [1]. Стандарти містять опис загальних і спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти, нормативний зміст їх підготовки, сформульований у термінах результатів навчання. Водночас перелік обов'язкових і вибіркових дисциплін, що мають забезпечувати вимоги стандарту, ЗВО формують самостійно. Такий підхід спрямований на підтримання автономності ЗВО у виборі методів і форм навчання. ЗВО у правилах прийому самостійно визначають вимоги для вступників на навчання на магістерських програмах, а також можуть встановлювати строки навчання, додаткові обов'язкові навчальні компоненти, обмеження поєднання спеціальностей різних галузей тощо [2].

Проведений аналіз «перехресного вступу» у попередні роки за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» дозволив виокремити такі проблемні аспекти, згруповані нами за основними стейкхолдерами.

Для закладів вищої освіти. Досвід попередніх років демонструє, що магістерські освітні програми спеціальності 071 «Облік і оподаткування» користуються попитом у випускників таких економічних спеціальностей, як 051 «Економіка», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», а також неекономічних – 01 «Освіта/Педагогіка», 113 «Прикладна математика», 181 «Харчові технології», 081 «Право» тощо.

Аналіз наповнення освітніх програм бакалаврського рівня вказаних економічних спеціальностей доводить, що їх випускники отримують надто обмежений перелік компетентностей у сфері обліку і оподаткування. Так, найбільш поширеним є викладання дисциплін «Бухгалтерський облік» або «Облік і аудит» обсягом 120 годин. Більше часу відводиться на опанування дисципліни «Економічний аналіз» (від 120 до 150 годин). Блок контрольних дисциплін або не представлений зовсім, або обмежується викладанням дисциплін на кшталт «Фінансовий контроль» [3].

Разом з тим стандарт вищої освіти для другого (магістерського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування» передбачає об'єктом навчання організаційну, управлінську, економічну, контрольну-аналітичну, консультативну, експертну діяльність суб'єктів господарювання та установ державного сектору у сфері обліку, аудиту та оподаткування [1]. На наш погляд, формування описаних у стандарті компетентностей та програмних результатів неможливе без наявності базових знань, умінь та навичок, що формуються на рівні бакалавра при викладанні таких навчальних дисциплін, як-от: «Фінансовий облік-I», «Фінансовий облік-II», «Управлінський облік», «Особливості обліку ЗЕД», «Інформаційні технології в обліку та аудиті», «Облік у галузях», «Облік у бюджетних установах», «Облік і звітність у системі оподаткування», «Звітність підприємств», «Теорія фінансового контролю», «Внутрішній контроль», «Аудит» тощо [2].

Враховуючи викладене, відсутність базових знань з відповідних навчальних дисциплін породжує проблему необхідності «вирівнювання» знань, умінь та навичок здобувачів другого рівня вищої освіти. Для закладів вищої освіти цей виклик стосується якості освіти, оскільки навчальні плани та відповідне методичне забезпечення викладання дисциплін має враховувати різний рівень початкової підготовки студентів та індивідуалізацію навчання. Цей виклик одночасно утворює перспективи у напрямку розробки і реалізації підготовчих курсів для здобувачів вищої освіти, що планують вступати на навчання за неспорідненими спеціальностями.

Для здобувачів вищої освіти. Проблемні аспекти стосуються необхідності додаткової підготовки до вступу на неспоріднену спеціальність, що не може обмежуватися лише підготовкою до складання вступного випробування. Відсутність глибоких знань та умінь не дозволять засвоїти дисципліни магістерської програми на належному рівні, що впливатиме на якість програмних результатів навчання і здатність задовольнити вимоги роботодавця.

Для роботодавців. Наявність кількох дипломів за спорідненими та неспорідненими спеціальностями має стати перевагою найманого працівника, а не додатковими «папірцями», що знецінюють якість вищої освіти в країні. Тому перспективним є залучення роботодавців до розробки освітніх програм, а також до участі у реалізації дуальної освіти, що дозволить отримати фахівців високої якості, що володіють необхідними компетентностями та готові до виконання робіт відповідної складності без додаткових витрат часу на перепідготовку.

Висвітлені проблеми мають бути предметом подальших досліджень та обговорень.

Список використаних джерел:

1. Затверджені стандарти вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>. (дата звернення: 29.01.2020).
2. Перехресний вступ до магістратури у 2020 році. URL: <http://osvita.ua/master/umovu/64984/> (дата звернення: 29.01.2020).
3. Каталог спеціальностей (бакалаврський рівень) / Одеський національний економічний університет. URL: <http://oneu.edu.ua/pages/abit/ktl/> (дата звернення: 29.01.2020).